

IZHAJA VSAKI DAN
 Število obrednih in prazničnih ob 5, ob ponedeljkih ob 9. Zjutraj vsakodnevno število se prodaja po 3 nov. (6 stot.) v mnogih kioskih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Ša. Petru, Fašojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 av. (10 stot.).
GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 milime. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.
 V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA
 za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na tedensko izdajo „EDINOSTI“ stane: celoletno K 520, pol leta 260.
 Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijski lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštne-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Brzobjavne vesti.

Isjava posl. Stranskega glede češke šole v Poštorni.

DUNAJ 2. Češki poslanec Stranek je nekemu novinarju izjavil, da ni v Avstriji še nobena vlada napravila tako velikih napak kakor je napaka, da je vlada dala zapreti češko šolo v Poštorni in da je prepovedala shod čeških Sokolov. Stranek je rekel, da je zbog razburjenosti, ki vlada med Čehi na Češkem in Moravskem izključen z Bienensthom vsak sporazum. V odzgod dogodkov v Poštorni nimajo poskusi Globinskega več nikakega pomena v stvari posredovalne akcije.

Konferenca zastopnikov nemških strank.

DUNAJ 2. Shod zastopnikov nemških strank v Lincu se bo vršil 5. in 6. t. m. General pehote Varesanin imenovan generalnim nadzornikom čet.

DUNAJ 2. „Fremdenblatt“ piše: Cesar je edikom od 29. julija 1909 poveljnika 15. zbora in načelnika deželne vlade za Bosno in Hercegovino, generala pehote Marijana Varesanina pl. Vares imenoval generalnim nadzornikom čet s sedežem v Sarajevu. Do jeseni ostane general pehote Varesanin tudi še poveljnik 15. zbora.

Ob enem so mu tudi primerno temu posebnemu stališču razširjene poveljstvene pravice nad poveljstvi v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji.

Kakor se čuje v uradnih krogih, utegne biti do tega časa izvedena priprava poveljstvenih odnošajev in sicer se v Zadru opusti vojaško poveljstvo, zato se pa v Mostaru osnuje novo poveljstvo, to je šestnajsto.

Zrakoplovstvo.

LIPSKO 2. Zrakoplov „Zeppelin III.“ je dospel semkaj ob 4. uri 15 min. zjutraj. Vkljub mrzlemu vremenu je velika množica ljudstva na strehah opazovala zrakoplov. Isti leti zelo počasi. Nebo je jasno.

HOF (Bavarsko) 2. (ob 10. uri 30 min.) Pravkar se je „Zeppelin III.“ pojavil nad Hofom.

BAYREUTH 2. (ob 1. uri popoldne). „Zeppelin III.“ je pravkar v hitrem teku in precej nizko dospel semkaj ter je poletel v južno-zapadni smeri proti Norimberku.

NORIMBERK 2. „Zeppelin III.“ je ob 3. in pol uri letel nad mestom proti jugu. FRIEDRICHSHAFEN 2. — Zrakoplov „Zeppelin III.“ je po 22 $\frac{1}{2}$ urni nepretrgani vožnji dospel semkaj ob 9. uri 40 min.

Bojkot grških ladij v Solunu.

CARIGRAD 2. Bojkot grških ladij je v Solunu zopet pričel.

Manevri italijanske flote.

RIM 2. Pomorskih vaj, ki se bodo pod vodstvom podadmirala Greneta vršile od 15. do 25. t. m. se udeležijo tri pomorske divizije.

Velike povodnji na Javi.

BATAVIA 2. — V južno-vzhodnih krajih Jave so poplave napravile velikanako škodo. Utonilo je baje 600 urojenec. Voda je neki odnesla tudi železniški most. Žetev je deloma uničena.

Punt v kaznilnici.

PETROGRAD 2. — V Schlüsselsburški kaznilnici je izbruhnil punt. Neki jetnik je pobil na tla enega paznikov, nek drugi se je vrغل na drugega paznika. Ta je bil prišiljen

rabiti strelno orožje in je ranil nekoliko jetnikov. Došla straža je ugnala upornike.

Zarubljen škof.

PARIZ 2. „Matin“ poroča iz Toulouze, da so včeraj v stanovanju nadškofa v Auchu, ki je bil obojen v globlo 800 frankov in ni hotel priznati razsodbe, v njega navzočnosti zarubili pohištvo, ki bo dne 18. t. m. na trgu v Auchu prodano na javni dražbi. Zarubili so tudi druge duhovnike, ki so bili skupno s škofom obojeni. V Auchu vlada precej veliko razburjenje.

Kolera.

AMSTERDAM 2. V Tholenu (Seeland) je za kolero umrl neki iz Rotterdamu došli mornar.

ROTTERDAM 2. — Viša postrežnica obolelih za kolero je naglo umrla v baraki za kolero.

UTREHT 2. Žena nekega mornarja iz Rotterdamu je danes tukaj umrla. Konstatirali so da je umrla za kolero.

Potres.

DUNAJ 2. — Potres, ki so ga danes zjutraj čutili v okolici Glognica se ob 5. uri 52' 16" zabeležili tudi seizmografi c. kr. centralnega zavoda za meteorologijo in geodinamiko. Ognjišče potresa je bilo oddaljeno 70 km.

KRETA.

PARIZ 2. — Kakor poročajo iz Kaneje, so križarji začetnih vlasti, zasidrani v tukajski pristanišču, včeraj zjutraj odpluli v Sudaški zaliv. Vzeli so seboj tudi moštvo, ki se je bilo izkrcalo 18. t. m. Vladni krogi so s tem zelo zadovoljni. Trdnjavo v Kaneji so takoj po odhodu inozemskih vojakov zasedli krečanski orožniki.

TURČIJA.

CARIGRAD 2. Bivši veliki vezir Kiamil paša je zahteval mesečno pokojnino 50 turških turov, ki mu jo je vlada tudi dala.

Dunaj 2. Glasom brzobjavnega poročila je vojna ladija „Panter“ včeraj priplula v Aden, kjer ostane dva dni. Na ladiji vse zdravo.

Dunaj 2. — Listi poročajo: V Voslavu je danes po noči umrl bivši dolgoletni civilni adlat za Bosno in Hercegovino, sekcijski načelnik Hugo baron Kučera v starosti 62 let.

Marijine Lazni 2. Kralj Edvard je podelil okrajnemu glavarju v Marijinih Lazneh princu Lichtensteinu zvezdo k komturizmu križu Viktorijnega reda.

Pariz 2. — Kakor poroča „Journal“ iz Toulouze gorijo veliki gozdovi blizu Ramatella (dep. Var). V nevarnosti je tudi ta kraj. Ker primanjkuje vode, se je bati katastrofe.

Montevideo 1. — Do danes so potopljaji potegnili iz morja 14 trupel oseb, ki so ponesrečile povodom zadnje katastrofe, med temi je 11 žensk. Predsednik je podaril za ponesrečence 5000 K.

Toronto 2. V parlamentarnem poslopu je nastal oženj. Zrušila se je streha in padla na knjižnico.

Delavska stanovanja.

x Vsi oni, ki so se otresli ozkorskih in sebičnih nazorov minolega časa, ter smatrajo civilizacijo dvajsetega stoletja neravno, da morajo delavci stanovati s svojimi družinami

vedno na ena in istem prostoru, pijejo vedno eno in isto pijačo in odhajajo ob določenem času. Tuje je tam nekaka posebnost; ako je prišel, ga opazuje vsi z nenavadno pozornostjo in natančnostjo.

Tega dne je sedel tuje pri naši mizi. — Miščast, starejši mož z veliko glavo, zagorelega obličja, s katerega so gledale žalostne, kalne bledomodre oči; kratko pristriženi njegovi lasje, obrvi, nad zakrivljenim nosom zrasle, pristriženi brki in brada so preostali iz kostanjeve barve v sivo; ovrtnik na araji je imel umazan in smečkan; zdelo se mi je, da ga po noči ne odlaga; tudi njegova sukoja, iz precej dobrega blaga, je bila zmečkana in polna drobnega perja — napravljaj je utis človeka, ki je prežnje noč dolgo veseljačil, prišel pijan domov in oblečen legel na pernice.

Kozarec pol izpita kave je stal pred njim na mizi, zraven njega je ležalo nekoliko ilustriranih časopisov, katerih se tuje očividno ni niti dotaknil; ležali so eden na drugem lepo zvrnjeni, kakor jih je prinesel nakar.

Ko sva prisedla, je zamrmral nerazumljivo na najin pozdrav, ne da bi naju pogledal. — Gledal je v nasproten kot, sklonjen nekoliko naprej in držal roke na kolenu.

ponajveč v brezračnih nezdravih podstrešjih in beznicah, smatrajo predvsem občine poklicane v to, da omogočajo delavcem in obrtnikom primerna stanovanja. Obično, ki imajo po zakonu čuvati nad javno higijeno in moralno ter satirati uboštvo, so v prvi vrsti poklicane, da rešijo nad vse aktualni problem delavskih stanovanj. Obrtnik in delavec nimata toliko gospodarske moči in toliko osebnega kredita, da bi si mogla preskrbeti lastno stanovanje, pač pa zamorejo občine dobiti potreba sredstva pod ugodnimi pogoji in raznimi olajšavami, ter zgraditi take hiše, ki jih potem odstopijo delavcem po kupni ceni, ki se razdolži v tolikih letih, v kolikih se poplača posojilo, najeto od občine v ta namen.

Prvi poskus v tem oziru v deželi goriški je napravila občina Ronke, in je to nalogo s pomočjo deželnega odbora izvršila tako sijajno, da jo stavimo v izglede in posnemanje povsod tam, kjer se kaže potreba delavskih stanovanj.

Ob južni železnici ležeča kmečka vas Ronke (politični okraj Gradiščanski) šteje s seli vred 4178 prebivalcev. Do pred 30 leti so bivali v njej kmetovalci, stanujoči v navadnih majhnih hišah, ki niso odgovarjale niti najkromnejšim higijeničnim zahtevam.

Približno pred 30 leti so zgradili v selu Vermegiano, ki leži ob postaji južne železnice, in ki šteje sedaj 1185 prebivalcev, mehakično predilnico, ki jo je ustanovila akcijska družba, in ki se je od takrat razširila, preuredila na električni obrat in šteje danes 330 delavcev.

Raven tega so zgradili tudi v drugih selih opokarne, apnarne in druge naprave. Število domačega prebivalstva je rastle, tuje delavstvo je dehalo vedno v večjem številu, ker je našlo v predilnici stalnega zaslužka; stanovanj pa niso zidali v pravem razmerju z rastočim številom prebivalstva, tako, da je nastalo nepravno razmerje med potrebo stanovanj in med razpoložljivimi stanovanji, kar je elabo vplivalo na delavce, ki so se morali često zadovoljevati z nezdravimi stanovanji, če so jih sploh dobili.

Te okoliščine so bile povodom, da je občina uvidela, da treba napraviti konec pomanjkanju stanovanj, ki ovira razvoj občine. Uničujoče učinke uboštva je bilo treba odstraniti, delavce navaditi na varčenje, moralno povzdigniti jih s posestvom, in navaditi na red in redno hišno gospodarstvo.

Po temeljitnem proučevanju in razmotrivanju tega predmeta je začel občina Ronke avgusta meseca 1905 nevarstveno izvrševati načrt, in je najela pri hipotekarni banki goriški posojilo v znesku 90.000 kron, ki se razdolži v 24 letih.

Naloga, ki si jo je občina Ronke stavila in tudi sijajno izvršila, je bila: da delavcem proti plačevanju v kraju običajnih najemnin preskrbi primerna in zdrava stanovanja, tako, da preidejo hiše po 24 letih v last delavcev.

Iz te obkornostne akcije ni smela imeti občina ni materijalnih koristi, niti škod.

Občina je nakupila najprej po posamičnih selih v primerni legi 30.000 m² stavišča in je morala plačati od K 0'80 do K 1 za 1 m². Na to je začela takoj zidati posamične delavske hiše (ne stanovanjske kasarne) in je le-te, čim so bile dozidane, prepustila po gradbeni ceni delavcem, ki so se potegovali za to. Pri tem se je gledalo, da bodo hiše čim bolj

Drugi gostje v kavarni so ga menda že zadosti ogledali zabavali, so se kakor navadno; samo tuptam je poslal kdo radoveden pogled k naši mizi.

Zatopila sva se s prijateljem o časopise, naglo sva oupnila oba kakor na povelje — čitala sva oba isti hip novico o tistem čudnem starem asmomorilcu, — vsak v svojem listu.

„To je čudovito“, je menil prijatelj, ki se rad poglablja v reflekske o vsem možnem na svetu, kje je tu logika, ve bog! Človek se obeha nad grobom — iz strahu pred smrtjo! Bilo bi to skoro smešno, ko bi ne bilo tako tragično.

„In bilo bi to tragično, ko bi ne bilo tako smešno“, sem parodiral prijatelja, ki je izpregovoril to menda le radi efekta pred tujcem.

„Hm“, je nadaljeval prijatelj, ko je spoznal ost moje opombe. „ta stavec je bil slab na duhu, ali pa popolen norec — saj vendar ne more biti strah pred smrtjo razumljiv vzrok, da se človek obeha.“

Opazil sem, da se je tuje zganil. Njegove kalne oči so zle na naju, očividno je poslušal najin razgovor.

„Zakaj norec? Zakaj slab na duhu?“ sem naspotoval. „Morda si ališal kdaj o vojaki, ki so ustrele pred bitko iz strahu pred

po ceni; hiše, ki bi stale 4 ali več tisoč kron, niso primerne v ta namen.

Cene hišam se menjajo od 1800 do 2500 kron, kakor so pač obsežne; srednja cena, všteti poprečno 200 m² stavišča, iznaša 2100 K. Vsaka hiša ima dvorišče, vrt, Schulhofov cevni vodojak in od stanovanja ločeno stranišče s cementirano greznico.

Zaporedoma se je zgradilo 40 delavskih hiš v treh različnih velikostih.

Hiše so enonadstropne, udobne in dobre zidane in so zgrajene 20 do 40 cm. nad cestno gladino; le malo hiš ima po dve nadstropji; te služijo večjim družinam (stariše in otroke).

Poudarjati treba, da se je oziralo pri gradnji hiš kar največ možno na želje prebivalcev, pri čemer so se seveda držali temeljnih načel.

Najmanjši tip teh hiš obstoja iz enega prostora v pritličju (kuhinje), ki meri 4'60 x 5'00 m in iz dveh prostorov v prvem nadstropju, ki sta oba tako velika, kakor kuhinja v pritličju in služita kakor spalnica.

Ta tip hiše, ki je določen k večjemu za štiri osebe, ima 138 m² zračnega kuba, tako da odpada na osebo 34 m².

Drugi tip hiše ima v pritličju dva prostora s 4'40 x 4'60 m in 3'00 x 4'60 m, od katerih večji je določen za kuhinjo, manjši pa za stanovanje, dočim služita v prvem nadstropju ležeča prostora enake velikosti za spalnice. Ta tip hiše, ki v njem stanuje k večjemu 5 do 6 oseb, ima 204 m² zračnega kuba.

Tretji tip hiše s dvema nadstropjema in s šestimi prostori, ki so razdeljeni kakor pri drugem tipu, ima 243 m² zračnega kuba in zamore v njem stanovati 6 do 8 oseb, tako, da odpada na osebo 30 m².

Okna imajo 0'90 x 1'30 m luči in imajo solidne zunanje oboknice.

Kar se tiče kuhinje je opaziti, da je ognjišče ali štedilnik navadno s pregradbo, enako pregradku ločen, od ostale kuhinje, valed česar zamore služiti kuhinja tudi za podnevno bivanje. Te hiše so zgradili iz ekonomičnih ozirov drugo zraven druge s skupnim lesenim zidom; tudi pri zgradbi stranišč so napravili za dve stranišči skupen leseni zid. Dvorišča in vrte loči žična mreža. Dasi niso stavbni načrti popolni s stavbeni policijskega stališča, so pa dosežene higijenične koristi, tako velike, da so nedostaki v danih razmerah brezpomembni.

Da bi čim manj potrosila, oddaja občina zgradbo hiš majhnim podjetnikom, ki delajo sami, ali k večjemu še z enim delavcem; potrebni stavbeni materijal nakupuje občina „na debelo“ s prihrankom 10 do 15%.

Umeje se po sebi, da mora dajati občina predjume, ker stavbeni podjetniki ne razpolagajo s kapitali. Na ta način je doseglja občina izredno nizke cene; n. pr. 1 m² zida, vesterši namet in gladenje, stane 9'50, pri čemur odpada na podjetnika še dovolj dobitka.

Predpogoj, da se tako podjetje posreči, je nesebično in neutrudljivo naziranje in vodstvo od strani županstva.

Hiša se odda delavcu pod sledečimi pogoji:

1. Delavec mora ob prevzetju hiše plačati 6 $\frac{1}{2}$ % skupnega troška kakor prvi obrok. 2. Od zneska, ki ostaja po odbitku te svote, mora plačevati delavec 6 $\frac{1}{2}$ % in sicer 4 $\frac{1}{2}$ % kakor obresti (oziroma kakor najemnino) in 2 $\frac{1}{2}$ % kakor razdolžitev, skozi 24 zaporednih let v polletnih obrokih.

Vzemimo slučaj, da stane hiša 2000 K.

kroglo ali sovražnem bajonetom? Ali o onem čudaku, ki se je umoril z gladom, da bi ne bil zastrupljen. Zakaj iskati vzroka v blaznosti? Strah je to, samo strah pred gotovim načinom smrti in ta sili takega človeka h drugemu načinu.

Prijatelj se še ni udal. „Dobro torej strah“, je rekel, „ali pripoznaš, da njegova mišljenska razodnost in njeni rezultati niso čisto naravni?“

„Zakaj ne? Predstavi si sfero, v kateri se giblje njegova mišljenska razodnost. Predstavi si izobraženost, katero ima tak človek. In slednjic vse okolnosti.“

„In vendar je bil ta dedec norec. Tega ne more pojmiti razodnen človek“, je menil prijatelj vnovič.

Tuje, ki je poslušal naspeto, je priredel sedaj bližje.

„Dovolita, gospoda“, je spregovoril s bitrim monotonim, skoro hripavim glasom, „da bi se smel udeležiti vajinega pogovora o tej stvari. Zanima me to.“

„Prosim, blagovolite“ sem odvrnil, „čprav mialim, da je najin pogovor že končan. Kajti kakor poznam prijatelja, je bil to njegov poslednji trumf, ki ga je sedaj izgovoril. Če pa vam je ljubo, — bomo govorili naprej.“

(Pride še.)

PODLISTEK

Iz obličja v obličje smrti.

Češki spisal I. S. Mackar. Poslov. T. L.

Nedavno je krožila po časopisih novica, da se je obesil sedemdesetletni stavec — iz strahu pred smrtjo.

Sedel sem s prijateljem v kavarni, v oni priljubljeni kavarni s sivimi stenami in zamazanim stropom, kjer opažiš pri vsaki mizi dan na dan ene in iste obraze. Trije ugledni svetovalci od trgovskega sodišča sede pri oknu, čitajo novine in ne govorijo pri tem nobene besede, pri drugi mizi igra vaak dan nekoliko Zidov domino, tam zopet miza dveh zamišljenih šahistov, tam sedita dva upokojena topničarska stotnika, tam nekaj evangeliki duhoven, ki prebira vsak dan vse novine, kar jih je v kavarni, tam je miza kvartopircov, ki igrajo dan na dan določeno število partij in se pri vsaki hrupno prepirajo, tam je miza, pri kateri sede vse popoldne štiri ljudje različne starosti, o katerih ne ve nihče kdo so in s čim se žive — kratko rečeno, ona kavarna ima svoje vsakdanje goste, ki prihajajo vsak dan ob določeni uri, sede

mora plačati delavec ob pravzetju kakor prvi obrok 135 K; a od ostalega zneska 1865 K, ki je vključen na ime občine, plačuje 6 1/2 % t. j. 125 88 K na leto; ta znesek ni višji od onega, ki ga je bil moral plačevati delavec do tedaj za ubožno, enako veliko stanovanje. Te hiše so poleg tega skozni vsi 24 let proste davka in vseh doklad, razven občinsko doklado, ki pa znaša k večjemu 1 K 50 stot. na leto, in se zavarujejo proti požaru po tarifi, znižani za občekoristne naprave.

S posojilom 90.000 kron so zgradili 40 delavskih hiš. Te hiše so oddajajo le takim v občin bivačim družinam, ki nimajo nobene druge hiše. Ako umrje lastnik, prevzame občina na zahtevo dedičar zopet hišo in vrne, po odbitku stroškov za popravilo, vse do tedaj plačane razdelitvene obroke. S tem hvala in posnemanja vrednim podjetjem socijalno-političnega značaja se ni odprlo le velikemu pomankanju stanovanj, marveč so se tudi znatno zboljšale stanovanjske razmere delavskega stanu. Želeli bi bilo le, da bi dajala država in dežela tudi za taka občekoristna podjetja denarnih podpor v obliki brezobrestnih posojil kakor se to dogaja pri obnovitvi filokseričnih vinogradov in pri napravah za preskrbovanje vode (melioracijski fond).

Češki narodni socialci za boj brez pardona.

Mlada Boleslava je glavni tabor češke nar.-socijalne stranke. Tu je n. pr. državni pravdnik v dobi krize s Srbijo „odkril“ veleizdajalce, mlade antimilitariste, s katerimi se je pak minolega julija pred praškimi sodniki — blamiral.

V trest se je vrnil v postrani sokolovi zaupni sestanek, na katerem je bilo nad 1500 oseb.

O vprašanju deželne zbornice češkega in državnega zbora, govorili sta nar.-socijalna poslanca Hlinák, Choc in urednik „Češkega Slova“ g. Stribrný. Na shodu je bila vprašana resolucija, v kateri se pozivljajo češki poslanci, da ne dovolijo delovanja drž. zbora, dokler se ne da češkemu deželnemu zboru prilike in toliko časa, da reši vsa vprašanja, posebno pa vprašanje splošne volilne pravice za deželni zbor. Nadalje se pozivljajo češki poslanci, da delavnosti češkega dež. zbora ne kupijo od Nemcev z nikakimi koncesijami; obsojajo se novi poskusi pomirjenja z Nemci in protestira se zoper gonjo proti češkemu ljudstvu v češki zemlji in v državi sploh, ter se pozivljajo češki poslanci, da na najnovejša nemška nasilstva odgovore s skrajno opozicijo in obstrukcijo proti centralizatornemu in germanizatornemu sistemu sedanje vlade. Pride-li vendar do zasiedanja državnega zbora, naj pa češki posl. izpolnjujejo, da se pred vsem reši vprašanje delavskega zavarovanja na širši podlagi, nego je ona že predlagana.

Hvalevredna akcija dalmatinskih Hrvatov.

Dalmacija je še vedno dostojna prečastnega imena: zibel Hrvatske. To dokazuje Dalmacija tudi ta dni, ko trga od svojega siromaštva poslednji košček kruha, da ga ponudi proganjenim bratom preko Velebita: družinam Rauchovih žrtv, — „veleizdajalcev“.

Na predlog hrvatske ljudske stranke v Splitu (stranka dr. a Smolake) se je osnoval v Splitu velik nadstrankarski odbor za nabiranje darov v pomoč družinam proganjenih Srbov in Hrvatov. Odboru predseduje bivši župan in nar. posl. Vicko Milič, a zastopane so v njem vse uglednejše ličnosti v Splitu brez razlike stranke.

Odbor je vprašal namestništvo dovoljenja, za nabiranje po vsej Dalmaciji, in ko pride dovoljenje, se bodo organizirali v rečeno svrhu podobno po vsej deželi.

Hvalevredna je ta akcija, ki že bolj utrdi zavest jedinstva Hrvatov in Srbov.

Pohvala in graja.

Rečka „Bilancia“ prinaša, da so porodom roparskega ulova v „pučko banko“ na Reki razposlali 15000 okrožnic v italijanskem, madžarskem, nemškem, francoskem in angleškem jeziku v svrhu, da zasadijo roparje.

Esa taka okrožnica-tiralnica je dospela tudi občini Kotor, ki je že za prve dni dalmatinskega preporoda prešla v hrvatske roke. In ta občina — na žalost: edina! — je povrnili okrožnico, ker da je pisana v italijanščini.

„Bilancia“ je indignantna! Kaj, še hrvatski jezik, za Reko?... Drzno, drzno!

Vendar ima „Bilancia“ tudi nekoliko prav. Čudi se namreč tej zavrnitvi, ko ima vendar kotorska občina še danes dvojezične pečate: hrvaško-italijanske!

To je resnica, žalostna resnica. Tudi mi se čudimo rodoljubni občini Kotoraki, ki jej je na čelu vkljeni Hrvat, poslanec M. Radimiri (to ni italijansko ime, ampak plural rodinskega imena Radimiri), in ki se do danes ni spomnila, da odpravi tudi to zadnjo sled davno minolega beneškega gospodstva v Boki Kotoraki.

Vzdrumite se, gospodje v Kotoru in drugod po Dalmaciji, da nam nasprotniki ne bodo fabricirali Italijanov, kjer jih ni...!

Polemikoman!...

Pred časom je prinesel list „Voce“ iz Florence v Italiji — kakor znano — zanimiv

članek, ki dokazuje, da je v Italiji še pametno mislečih ljudi, ki se ne ozirajo na kričanje tukajšnjega italijanskega novinstva, ampak slede svojem zdravemu razumu. — Urednik lista „Voce“, g. Josip Prezzolini, o katerem sam „Piccolo“ pripoznava, da je resen politik, ki ljubi svojo domovino, se peča z našim mestom in z razmerjem med Slovenci in Italijani tu v Trstu. Tekom članka očita Prezzolini opetovano tržaškemu italijanskemu novinstvu, da slabo informira javnost v Italiji o tržaškem političnem življenju in prihaja (Prezzolini) do zaključka, da je Trst dvojezično mesto. Svetuje torej Italijanom, naj se uče slovenščine, da bodo lahko vsikdar in povsod konkurirali s Slovenci.

Stvar pa ne ugaja našemu ljubemu prijatelju z lenega trga in revček se zvija in zvija na vse strani, da se mora res človeku smiliti. Med vreticami odgovarja svojemu kolegu v Italiji, ga obdolžuje kar naravnost izdajništva do svete italijanske ideje. Menca in obrača „klobaso“ semtertja, da bi vredno odvrnil znamenitost publicista, in konečno prihaja do zaključka, da se mora Italijanstvo Trsta ohraniti bodi na eden, bodi na drug način. Prvi pripomoček k temu naj bi bila sledeča deviza: „Noben Italijan se ne uči slovenščine!“

In tu se je „Piccolo“ zopet pokazal velikega misleca. Pravi namreč: „Sedaj, ko mi ne zamo še slovenskega govora, so priložili Slovenci z nami občeati v našem „dolce delu“. Če bi se pa mi posluževali slovenščine, tedaj bi Slovenci občeali vedno v materinščini med seboj in z nami in to bi bilo v škodo nam, našemu mestu, italijanstvu sploh.“

To je ves odgovor članku gorimenjenega žurnalista. Mož se je gotovo žalostno nasmehnil, ko je prečital ta odgovor in gotovo je vzdihnil: „Komu smo pač poverili obrambo italijanstva v Trstu!“ Zato je pa vzel pero v roke in napisal zopet odgovor svojim kolegom v Trstu. Da bi zavrnili obdolžitev glede izdajništva italijanske ideje povdarja mož izrečno, da je vedno po svoje moč deloval za „Lega Nazionale“, ki ima vendar nalogo, da utrja italijanstvo naših pokrajin. In to mu priznava tudi sam „Piccolo“ v številki od dne 28. avgusta t. l.

G. Prezzolini pravi, da je on vaelej podporjal italijansko stvar povsodi, a vendar ni delal tega kar na slepo. Naglašam to njegovo frazo, ker v tem tiči obtožba do tržaškega novinstva, ki res dela in brani italijanstvo kar na „slepo“; vsaj tako je mnenje njihovega sodežalana.

Nadalje pozivlja člankar vse italijansko tržaško časopisje, naj protestira proti vsem tistim „oslarijam in neumnostim“ (dohesedno), ki se razširjajo po novinstvu v kraljestvu glede tržaških razmer. In „Piccolo“ odgovarja in izpodbija sam sebi to, kar je pred časom pridigal Italijanom v kraljestvu. Pravi namreč, da on vsak dan popravlja tiste „oslarije in neumnosti“, ki jih delajo njegovi kolegi v kraljestvu. Piše dobesedno: „Ne znamo, kdo je pridigal g. Prezzoliniju, da je prebivalstvo Trsta in Istre samo italijansko. Mi gotovo ne! Toda iz fakta, da je tu v Trstu številna moč Slovenstva in v Istri del prebivalstva slovenskega, ne sledi itd.“

Tu jo je pa g. „Piccolo“ urezal naprej po svoje. Ne spominja se več, kar je pisal par mesecev prej! Ne zna iz katerega vzroka je on že toliko in toliko časa odrekal Slovence eno revno šolo v mestu. „Ni vas — non vi sono!“ je rekel in nas ni bilo. A prišlo je spoznanje in to gre le počasi in s težavo iz „Piccola“. Opozorjam g. namestnika na talpi članka in apeliram na njegovo pravičnost, da se ukrene vse potrebno za našo šolo, in to ne le na podlagi argumentov „Piccola“, ki jih postavljajo v naš prilog. Mislim, da morajo pasti vsi predsodki v tej stvari, ako sledimo pazno dan za dan polemikam, ki polnijo rubrike tržaškega in vnanjega časopisja. Ne pomaga več izgovor: „Italijani ne dovoljujejo!“ Saj se vsi, akoravno nehoti, potegujejo za stvar, in prepričan sem, da pride čas, ko nas bodo pravično šteli in videli. Pričakujemo torej pravico, gospod namestnik!

Toda povrnilo se k članku! „Piccolo“ joče in joče, češ, da nas, Slovence, država protežira na vsakem polju. In vendar ne znajo ti našega jezika! — tako velika. Podpirani da smo od države od vsega slovenskega in slovenskega naroda ter smo tako ekonomično močni. „A mi?!“ vzklika revček. In joče hinavsko solze: „Mi smo navezani sami na se. Nihče se v Italiji ne briga za nas; vse, kar delamo, je le naše delo! Nauki in naveti, ki dobri in lepi, a te nam lahko daje le oni, ki nam v resnici kaj pomaga. Vse Italijanstvo bi se moralo vzdigniti na Slovanstvo! G. Prezzolini nam svetuje, naj se učimo slovenščine, da bomo povsod konkurirali s Slovenci! Ne bojte se, g. Prezzolini! Mi imamo že mnogo svojih uradnikov, ki poznajo slovenščino dovolj in jo izvrstno govorijo. Toda vedeti morate, da smo mi povsodi preganjani, zapostavljeni! Ni za nas kruha tu v Avstriji!“

Tak je duh, ki preveča ves članek! In koncem članka prihaja zopet na tisto devizo: „Noben Italijan naj se ne uči slovenščine, ker potem bi bilo tržaško mesto gotovo poslovenjeno!“

Naj sodijo čitatelji sami, kakšna logika, kaka pamet vlada v „Piccolovih“ krogih!

A mi bomo skrbeli, da izve širša javnost za vse tiste svete resnice, ki prihajajo nehoti

na dan v ognju takih polemik. Nam to služi! (Znameniti Prezzolinijev članek priobčimo v nedeljski številki. Op. uredništva.)

Slavkov.

„VELEIZDAJNIŠKI“ PROCES v Zagrebu. (135. dan razprave.)

Zagreb, 1. IX.

Danes je bilo zaslišanih več prič, ki so govorile vse v prilog obtožencem. Med onimi, ki so govorili v prilog obtožencem, je tudi okrajni pristav v Vinkovcih Kučević, ki je bil na nekem shodu kakor poslanec oblašt, a ni čul nekih inkriminiranih besed, ki jih obtožnica podtika Svetozaru Pribečeviću. Istotako trdi okrajni inženir Winster, da ni čul, da bi obtoženec izrekel, da mu je ljubši Peter Karagjorgjević, nego Fran Josip.

Orožniški stražmešter v Gjulovcu Dović pravi, da so prišli oboroženi kmetje v Gjulovac da bi čuvali hišo obtoženega dr. Miokovića, ki so jo hoteli Gjulovčani radi nekega prepira razrušiti. To isto je potrdil Dragičević, obč. redar v Gjulovcu.

V nasprotju s tema dvema pravi priča Muki Freund, da kmetje niso došli v Gjulovce da čuvajo hišo dr. Miokovića, ampak zato, da čuvajo arhsko zastavo in da zažgo vao vas.

(Bržkone je to preprečil Muki Freund! Srečna Hrvatska! Veliko Hrvatsko rešava Jozua Frank, a posamezne vasi razni Muki Freundi! Res srečna dežela! Izborne priče si je znal poiskati g. Accurti! Vreden je Frankove zaštite!)

Dnevne vesti.

Naš podlistek. — V današnji številki smo začeli s priobčevanjem črtic iz peresa najkreteljnejšega in enega najboljših sodobnih čeških pisateljev I. S. Macharja. Kar se dela tega pisatelja še malo znana v slovenski javnosti, namerjamo priobčiti v prihodnjih številkah par njegovih krajših spisov. — Nadejamo se, da ustrežemo s tem našim čitateljem.

„Civiltà croata“. Za res grozni barbari si ti Hrvatje, če bi bilo tako... kakor piše „Indipendente“ po informacijah svojega zadarskega druga „Il Risorgimento“, ki ga urejuje... gosp. Boxich (če ne umeješ, čitaj Božič).

Pomislite in strmite! [Splitški akademiki so hoteli obdržati minole nedelje javen shod proti zadarskim (italijanskim) nasilstvom. Shod je bil prepovedan. Nič za to. Italijani pa imajo v rokah dnevni red hrvatske omladine, in v njem je čitati to-le:

1) Predlog, da se zakoljejo vsi Italijani brez razlike dobe in spola.

2) Predlog, da se oropa vse premoženje Italijanov in da se porazdeli med tiste ki se pokažejo najbolj krute v tem klanju.

3) Predlog, da se sežgejo dve legine šole.

4). Eventuelia. Nikar ne mislite, da se „Indipendente“ šali!

Mi bi radi čitali to italijansko neumnost, kakor neslan „vic“. Ali „Risorgimento“ govori povsem resno in „Indipendente“ ponavlja za njim tudi z vso resnostjo. Ta list nima sicer komentarja za to blaznost, vendar pa posvečuje ta dokument canjenemu kolegi — Prezzoliniju! To „Indipendentovo“ posvečenje nam dokazuje, da ti brezvestneži hočejo to bestialno obrekovanje prodajati za dober denar.

Zares; tudi mi nimamo komentarja za takšno lopovstvo; a uverjeni smo, da bo našega mnenja tudi urednik „La Voce“ g. Prezzolini.

Italijanski dijaki se zopet posvetujejo, kakšno „akcijo“ bi zasnovali prihodnjega šolskega leta za svoje vseučiliščno vprašanje. Zdi se, da skličejo te dni v Trstu shod vseh italijanskih dijakov, ki bodo še enkrat glasovali resolucijo „Trieste o nulla“. In to „Trieste o nulla“ bi se imelo opetovati onega dne, ko pride v naše mesto (z nekega kongresa) skupina italijanskih učenjakov.

Torej „akcija na veliko“. In mi pravimo čisto tiho: nič ne bo koristilo, dokler bo naša deca v Trstu primorana zahajati v tuje šole!

Učitelji zasebne šole, prevzeti v državno službo! Pa ne kake slovenske šole, ampak petorica učiteljev tržaške zasebne evangelske šole, katera zahteva od posamičnega učenca mesečno šolnino 10 do 20 K. Poročali smo že o tem na podlagi tiskanih letnih poročil nemških državnih šol, ki smo jih dobili v roko v juliju, ali nismo mogli verjeti, da bi bilo res možno kaj takega. Danes pa smo izvedeli, da je s. l. septembrom nakazana pri državni blagajni v Trstu trem učiteljem protestantske šole plača po X. činovnem razredu, dvema pa po XI. A vsi bodo nadalje učili na zasebni protestantski šoli, katero obiskuje mladina tržaških bogatašev, ki jim je mesečna šolnina do 20 K prava malenkost.

Torej zasebna šola, ki 1) pobira tako visoko šolnino, da jo morejo plačevati le otroci bogatašev in ki je 2) vaprilo toliko drugih nemških državnih šol v Trstu le nepotreben luksuz, oziroma trgovsko podjetje evangelske občine — taka šola dobiva od države plačane učitelje,

a za nas Slovence, ki smo tu domačini in ki smo doslej popolnoma zanemarjeni na šolskem polju, nima vlada ne ušes, ne — arca in si bomo morali tudi odslej odtrgavati od ust. da bomo vzdrževali dvajsetorico slovenskih ljudsko-šolskih razredov.

Cujemo, da hoče vlada to svoje nečuvno postopanje opravičevati s tem, da pravi, da je hotela s tem poddržavljenjem pokazati jednako mero nasproti Nemcem in nam, češ: lani sem poddržavila 5 slovenskih učiteljev na zasebni šoli, letos pa 5 na nemški zasebni šoli. —

Res, predivna je ta pravičnost c. k. vlade, tako divna, da pameten človek jednostavno ne more razumeti te logike, ki bi veljala le v slučaju, da je vlada popred skrbela v jednaki meri za Slovence in Nemce na polju državnega šolstva sploh! Edemu se daja skozi leta in leta vsega v izobilju in več nego potrebuje (nemške državne šole v Trstu imajo 1/3 nemških učencev); čez dolgo se daja še le drugemu kako mrvico, ki pa še vedno ni v nikakem razmerju z onim, kar oni prvi že ima leta in leta, in še za to mrvico se zopet prenasitenemu daja nekako odškodnino v pomirjenju.

To je — avstrijska pravica!

Še enkrat „Češka nadloga“. — „Grazer Tagespost“ priobčuje pod gornjim naslovom nov članek, v katerem se huduje proti Čehom, ki nameravajo prirediti izlet v Solunsko in na Gornještarsko. Nemci so menda v svojem besnem narodnem šovinizmu že izgubili popolnoma vsaki kriterij. Za Boga svetega: Kaka nevarnost pa more navstati za Nemstvo na Solunsko in Gornještarsko, če pride tja enkrat par sto čeških izletnikov? V naše slovenske kraje prihaja vsako leto na tisoče nemških turistov, a nikdar nam še ni prišlo na misel, da bi radi tega zagnali krič; pač pa mi še vabimo tujece, naj obilno posečajo naše kraje. Za mali slovenski narod nemški turisti niso nevarni, pač pa so za mogočni nemški narod nevarni češki izletniki!

Nemci so izgubili zmožnost za trezno presojanje stvari. Kakor histerične ženske so postali in zato tudi neznojni. Tujci, ki prihajajo v kak tuj kraj edino-le z namenom, da se naslajajo na naravnih lepotah in puščajo za to v kraju svoj denar, so povsodi vprejeti odprtimi rokami. Edino avstrijski Nemci se lahko ponašajo s privilegijem, da one, ki jim donajajo denarja, vprejemajo s pavkami in palicami!

In to naj bi bili sinovi naroda, ki se baje ne boji nikogar, razun — Boga!

Križaj ga! Pred leti so tukajšnji lazi-liberalci povabili iz Italije slovečega govornika in učenjaka prof. Sbarbaro, da bi jim pomagal farbati nadebudno mladino. Sbarbaro je pa bil mož, ki ni pisal in govoril — laži. Kakor podanik tuje države je mož poznal tržaške razmere in mesto da bi bil napadal Slovence, je Lahom priporočal naj bodo pametni in naj ne zatirajo Slovanov! Kakor strele so skočili italijanski arditzeji po njem ter ga preganjali vse do preranega groba. Niti po smrti mu niso odpustili! Kakor so ga prej slaveli in kovali v zvezde, tako so ga po njega možatem nastopu proti njihovi megalomaniji — ignorirali.

Tudi Morgari je moral okusiti bič tržaških mogotcev, ko je nastopil proti neumnim aspiracijam tukajšnjih neodrešencev in jim povedal, kar jim je šlo. Le Ciampollija si niso upali napasti, da si je spisal lepa in za Sloane velepomembna dela. Upali si niso, ker vedo, da je Ciampolli prepotoval in pročitil vse jugoslovanske zemlje in ker vedo, da Ciampolli govori tudi razna slovenska narečja ter da se je mogel informirati osebno o jugoslovanskih — barbarih!

Sedaj upijejo svoj: Križaj ga! — Prezzoliniju, ker si je upal povedati tržaškim lahonskim vročkrvnem nekaj vročih resnic. Izdajalec odpadnik je tržaškemu Veleitalijanom vsakdo, ki si upa govoriti odkrito in jim brez ovinkov povedati v obraz, da ne delajo prav, ko tako divjaško preganjajo vse, kar je slovensko. Sram jih je in boli jih, ko vidijo, da celo sinovi Italije spoznavajo nevarnost položaja, v katerem se nahajajo razni propovedniki boja med Italijani in Slovani in ko jim ti bratje iz kraljestva svetujejo, naj bodo pametni ter naj ne butajo z glavjo v slovenski zid. Zagriženost in zaslepljenost tržaških laških korifaj je tem hujša, ker je to italijanstvo vsvarjeno umetno — po večini iz odpadkov raznih narodnosti. Janičarji so bili hujši od pravih Turkov, kar so naši pradedi okusili v času turških navalov, in tržaški po-sili-Italijani so tudi hujši od pravih Italijanov — so pač podobni janičarjem.

Kakor pa je propadlo turško janičarstvo, sestavljeno iz ukradenih slovenskih sinov, tako propade in mora propasti tržaško janičarstvo!

Ko ostanejo le pravi pošteni Italijani, bo Slovanom mnogo lažje živeti v miru in prijateljstvu. — Janičarjem pa boj do skrajnosti!

Izgubila se je minuli ponedeljek, med 4—5 pop. ženska zlata ura s kratko verižico med ulico Valdirivo in Ribjim trgom. Pošta najditelj je naprošen, da jo prinese proti nagradi v upravnistvo Edinosti.

Zavarovalnica goveje živine v Škodnja priredi že naznanjeno tumbolo nepreklicno v nedeljo dne 5. t. m. ob 5 in pol uri popoldne. Odbor Zavarovalnice.

Iz Rocola smo prejeli: V „Edinosti“ od 25. m. m. se hvali nek dopisnik, da je znameniti v Rocolu lep napredek, da delujemo tiho in mirno, ne da bi se obeležalo vsako reč na velik zvon. Jaz pa mislim, da se pri nas še preveč obeleža na velik zvon vsak malenkosten napredek. Mejem ko so le redki oni, ki čitajo „Edinost“, je pa tembolj razširjen „Piccolo“. Za Cimaforija so volili dne 25. julija večinoma Rocolčani. Zavedni Lonjeri in Vrdelčani to gotovo niso bili! Slovenske novine bi v Rocolu zastojale. Celo Gospodarsko društvo čuti potrebo, da ima poleg slovenskega tudi italijanski napis: „Trattoria sociale“. A ob nedeljah plapolna na društvenem drog avstrijsko-madžarske zastave. Ali ne bi moglo društvo shajati brez italijanskega napisa in avstrijsko-madžarske zastave?

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda šteje res 150 členov, a mnogo teh členov pošilja svoje otroke v italijanske šole. Oni ki so nekaki predstavitelji našega Rocola, občejejo v družini italijanski in vzgajajo svoje otroke v janičarje.

Treba bo torej še mnogo dela, prej ko bo izgledal Rocol tako, kakor se to spodobi za slovenski Rocol. Treba odstraniti italijanske napise in jih nadomestiti s slovenskimi, treba odpraviti iz naših družin italijanščino itd. Le s slovenskimi zastavami, slovenskimi napisi, slovensko govorico po gostilnah dokazemo tujcu, da je Rocol res slovenski in sicer narodno zaveden slovenski.

K temu pa pripomore gotovo po svoji moči pevsko društvo „Zvonimir“, ki je sicer radi nesloge med perci par let spalo, a ki bo v bodoče gotovo razvijalo živahnije delovanje. A k temu bi imela pripomoči v prvi vrsti veselica, ki jo priredi „Zvonimir“ dne 19. t. m. A nađejam se, da pride takrat marsikdo v naš Rocol, buditi nezavedne in speče brate. Zaveden Rocolčan.

Tržaška mala kronika.

Vreme. — Začel je ekvinoxijalni čas, ki nas je vrgel iz poletja malone v zimo. Vred barometričnega minimuma na laški obali imamo burjo, ki zlasti zvečer piše precej močno. — Temperatura je jako padla.

Aretiran ubijalec. Kakor znano, je bil v soboto po noči na Acquedotto z nožem težko ranjen Viktor Černovec, ki je kakor smo poročali, umrl za ranami v bolnišnici, ne da bi hotel na noben način povedati oseba, ki ga je zabel. Sedaj se je pa policiji in sicer inspektorju Titzu posrečilo najti ubijalca, ki je bil včeraj v neki krčmi v ul. Fabio Severo v popolnoma pijanem stanju aretiran. Imenuje se Fran Serbo, je težak v novi luki, doma iz Trsta in star 28 let, stanoval v ul. Evang. Torricelli, kjer je bival tudi Černovec.

Predrzen uzmotiv. Včeraj zjutraj se je dninarka Magdalena Presel nahajala v kavarni Rosa v ul. Barriera vecchia, držala je torbico v roki. Na enkrat se ji je približal človek, ki je bil iztrgal torbico in ušel. — V torbici je bilo 60 kron.

Bil je aretiran. Na policiji je pa zažugal redarju, da ga ubije. Izročan je bil deželnemu sodišču.

Nadebudna mladina. Ana Pari, lastnica gostilne na št. 2, v ul. Fulvio Testi, je včeraj šivala v svojem lokalu. Trije bosnogi poglavci so se tedaj vthotapili v sprednji del gostilne in vkradli žakeljček, v katerem, je bilo 60 kron. Na to so ušli, predno jih je gostilničarka mogla ustaviti.

Bedasta šala. Just Sancin, star 24 let, iz Trsta, je včeraj iz same hudobije z broco prevrgel koš nekega krošnjana, v katerem so se nahajale ribe.

Javno nasilje. — Dinar Jakob Torelli, star 19 let, je prednočnejem šel v neko tolerančno hišo. Tu je zahteval plačni denar nazaj. Začel je razasjati in celo ranil s ključem neko prostitutko.

Koledar in vreme. — Danes: Eufemija dev. muč. Jutri: Rozalija dev. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 16.° C. Vreme včeraj: oblačno, burja.

Vremenska napoved za Primorsko: Oblačno s posamičnimi padavinami. Hladni vetrovi. Zmerna vročina. Počasno jasenje.

Naše gledališče.

Dramatičnemu društvu v Trstu so se zavezali plačati v svrhu pokritja rednih potrebščin za sezono 1909—10 deloma takoj a deloma v mesečnih obrokih, sledeči gg. in sicer:

I. kat. po 200 K. Narodna delavska organizacija v Trstu.

II. kat. po 100 K.

Dr. Josip Abram, odvetnik; Maks Antič, ravnatelj Jadranske banke; Josip Gorenjec, trgovec; Filip Ivančević, veletržec; dr. Krsto Kratulović, zdravnik; C. Kamenarović, bančni uradnik; F. Kogal, restavrat; Martin Kerže, trgovec; I. Mankoč, veletržec; dr. Josip Martinis, zdravnik; Fran Matejčič, deželni šolski nadzornik; Petar Mihelič, veletržec; Josip Milovčič, predsednik deželnega sodišča; dr. Otokar Rytář, odvetnik; Nicofor Stepančič in Gracijan Stepančič, veletržca; Anton Truden, veletržec; Gregor Zidar trgovec v Rocolu. (Pride še).

III. kat. po 50 K.

Dr. Fran Bradič, odvetnik; Vekoslav Grebonc, zasebnik; Vekoslav Furlan, c. kr. računski svetnik; Anton Kalister, posestnik; dr. Josip Mandić, odvetniški koncipijent; dr.

Ivan Marhar, c. kr. profesor; dr. Just Perot, zdravnik; Jernej Pintar, bančni uradnik; dr. Matej Pretner, odvetnik; Anton Perišič, podpredsednik c. kr. deželne sodnije; Josip Prunk, ravnatelj koreesp. biroa; dr. Eduard Slavik, odvetnik; Skorkowsky Josip, podravnatelj Jadranske banke; dr. Egon Stare, odvet. kandidat; dr. Ljubo Tomašič, odvetniški koncipijent; dr. Konrad Vodusek odvetnik. (Pride še).

IV. kat. po 25 K.

Fran Bandel, c. kr. uradnik; Ivo Bratuža, knjigovodja; Čok Hrabroslav, c. kr. učitelj; Hmelak Fran, trgovec z lesom; Korencan Fran, vodja denozitnega urada deželne sodnije; dr. Srečko Kovačič, odvetniški kandidat; Klavara Roman, c. kr. uradnik; Anton Miklavac, deželni poslanec; Ljubomir Nabergoj, finančni uradnik; Fran Ponikvar, knjigovodja; dr. Teodor Povšič, c. kr. višji svetnik; Ivan Renčel, vodja zem. knjige cer. kr. deželne sodnije; dr. Rekar Ernest, odvetniški koncipijent; Gjurjo Vučković, vodja sped. društva „Balkana“; dr. Uliks Stanger, odvetniški koncipijent; Žiberna Anton, asistent pri namestništvu. (Pride še).

Ker priobčimo prihodnjič imena ostalih gg. ki so se zavezali plačati „Dramatičnemu društvu“ podpore, zahvalujemo se tem pot. vsem gori imenovanim podpirateljem ter izražamo željo naj bi se našlo še veliko posnemateljev.

„Dramat. druš.“ v Trstu. Nadaljne prijave, oziroma prispevke vprejema društveni blagajnik:

Anton Muha
Fabio Severo št. 13-I.

Društvene vesti.

Odbor trž. kol. društva „Balkan“ naznaja tem potom gg. členom in prijateljem društva žalostno vest, da je velezaaluzni odbornik g. Josip Vicaljo po dolgi in mučni bolezni včeraj umrl.

Vabimo uljudno vse gg. člene, da se polnoštevilno vdeležijo pogreba (v temni obleki), ki se vrši danes ob 3. uri pop. izpred mestne bolnišnice, da izkažemo dragemu pokojniku poslednjo čast.

Trgovsko-izobraževalno društvo naznaja vsem društvnikom tužno vest, da je preminul njega večletni člen in svoječasn odbornik g. Jos. Vicaljo.

Prosi se uljudno vse člene, da se polnoštevilno udeležijo pogreba, ki bo danes ob 3. uri pop. iz tukajšnje bolnišnice. Društvo je na krsto blag. pokojnika položilo venec. Lahka mu zemljica.

Nar. delav. organizacija.

Danes, petek ob 8. uri zvečer zaupni sestanek pripravljalnega odbora za Rojan. Kraj: — „Gospodarsko društvo“ (pri vd. Bole).

Danes ob 7. uri zvečer shod pometatev iz proste luke v prostorih N. D. O. Ker je shod velike važnosti, vdeležite se ga vsi.

Darovi.

Moški podružnici družbe sv. Cirila in Metoda je darovalo učitelstvo ob slovesu pred počitnicami 6 K. — Ciril Metodov dar sta plačala pri „Trg. obrtni zadrugi“ p. n. gg.: Zobec Ant. 2 K, Jejič Fr. 1.20 K. — Hvala!

Vesti iz Goriške.

V nedeljo dne 5. septembra priredi društvo „Ladija“ v Devinu javen ples v prostorih g. Pless. Svirala bo godba iz Nabrežine.

x Škrbina. — Povodom birmanskega dne 30. avgusta 1909. sta nabrala dijaka Josip in Vincenc Fakin med tukajšnjim občinstvom svoto 59 kron 34 stotink. Njiju požrtvovalno delo in radovoljni darovi Škrbinov bodi pa reklama, da se spomni tudi drugo slov. občinstvo na našo prepotrebno Ciril-Metod. družbo ob enakih slavnostih ter položi mal dar d. mu na altar! Nabrali denar sta izročila podružnici Ciril-Metodove družbe v Komnu.

Na večer 29. avgusta 1909. so nabrali fantje v krčmi na predlog R. Mihalj sopet lepo svoto; namreč 13 K 68, ki je bil izročen komenski podružnici.

x Za vinogradnike. — Tukajšnji deželni odbor razglašja, da išče neka dunajska tvrdka belo grozdje za mošt, in sicer bi sprejemala pošiljate po dvakrat ali trikrat na teden vsakokrat po 40-50 kvintalov grozdja v koših ali zabojih. Kdor se zanima, naj se obrne na dotično tvrdko: Markl & Kaiser, Dunaj XX, 2 Nordwestbahnhof — Magazin N. 7.

x Na pripravilci za gimnazijo in realko so bo vršilo vpisovanje dne 16. septembra ob 8.—11. predp. Pogoji za vsprejem v to pripravnico so: Najmanje tretji razred kake ljudske šole ter starost od 9. do največ 13 let.

x Socijalni demokratje so že postavili svoje kandidata za deželnczbarske volitve. Ti so: Dr. Tuma, Vrčon iz Skrilj in pa Marica iz Nabrežine.

x Laška liberalna stranka seštevja g. asove laških in nemških veleposrednikov v slovenski veleposredniški kuriji. Deželni glavar Pajer hoče na vsak način razpolagati s temi glasovi, da bi z njimi barant. ... Komu so namenjeni ti glasovi? ... Le kompaktna veleposredniška lista prepriča kako umazano kupčijo s temi

Zaloga cementa

Tovarne Portland-Cementa in cementnih plošč društvo z om. Jam. v Spljetu

SILVIO MALOSSI

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Nova prodajalnica manifakturnega blaga

G. F. Della Pietra

TRST

ulica Conti št. 10

VELIKA IZBERA

manifakturnega blaga in drobnih predmetov.

Specijaliteti: Izdelano perilo za moške in ženske.

Platno in razne tkanine.

Pohištvo

solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Maloanton

Velika zaloga koles

RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238.

Zaloga koles: Peugeot, Waffner, Standard od 150 kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postrežba. Cene zmerno.

Umetni zobje

Flombriranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zsche

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modercel, umetne roke in noge, berglje, kilni pas, elastični pas in nogavice, elektroterapevtske priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljeno. Potrebščine iz gum in neprodalnega blaga.

Preprodajalci ali agenti

ki želijo zastopati poznano banko, ter se baviti s prodajo zakonito dovoljenih sreč, najdejo proti visoki proviziji stalno službo. Z malim trudom se lahko zaslužijo mesečno 200 do 500 kron. Ponudbe naj se pošljejo pod: „NEUE FORTUNA“, Budimpešta V. — Börse, — Postfach 38

Zaloga izgotovljenih oblek in

manifakturnega blaga

AL MONDO

Preseljena iz Barriere št. 33

v ul. dell' Istria št. 8 (Sy. Jakob)

Velika izbira moških, deških in otroških oblek. Zaloga blaga za obleke po meri. Srajce, spodnje hlače, nogavice, pletenine, ovratniki, zapetniki, ovrtnice itd. itd. v bogati izbiri.

Zaloga najboljših modrih, rumenih in belih jop za mehanike itd.

Specijaliteti: hlače za delavce. Vse po najzmernejših cenah.

Mnenje gosp. Dra. R. Fleckseder-ja na Dunaju

azistenta II. zdravniške klinike g. dvornega svetnika prof. Neusserja.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Zahvaljujem se Vam za poslano buteljke Vašega izdelka Železnato Kina-Vino Serravallo (Vino di China Ferruginoso Serravallo), ki Vam jako rad potrjujem, da ga vsled naših kliničnihkušenj jako rad predpisujem tudi privatnim klijentom, ki trpe na pomanjkanju slasti, šibkosti in malokrvnosti.

DUNAJ, dne 4. januarja 1908.

Dr. R. Flekseder.

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Carducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižjih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob, posebne olajšave.

novoporočencem

